

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

IV.715.1.2016

Pan Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

W dniu 1 sierpnia 2016r. skierowałem wystąpienie do Pana prof. Piotra Glińskiego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w którym zwracałem uwagę na konieczność podjęcia działań legislacyjnych w celu zmiany unormowań zawartych w art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t. jedn. Dz. U. z 2017, poz. 880), które - w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich - z naruszeniem zasad sprawiedliwości społecznej tak samo dotkliwie sankcjonują zawinione i niezawinione naruszenie autorskich praw majątkowych. Kopię tego wystąpienia przekazuję w załączeniu.

Art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b Prawa autorskiego przyznaje osobom, uprawnionym z tytułu autorskich praw majątkowych, w przypadku naruszenia ich praw, roszczenie o naprawienie wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej, w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. Możliwość dochodzenia tego roszczenia i jego wysokość jest niezależna od winy po stronie użytkownika praw autorskich. Skutkiem tego, takie same sankcje grożą osobie, która umyślnie narusza autorskie prawa majątkowe np. w celach zarobkowych, jak i osobie, która takie prawa narusza w sposób nieświadomy. Rozwiązanie takie jest też o tyle niesprawiedliwe, że powszechna i masowa eksploatacja dóbr kultury w środowisku cyfrowym znacznie utrudnia ich użytkownikom uzyskanie wiarygodnej informacji o legalności ich udostępniania. Transgraniczny charakter takiego udostępniania oraz nowe jego formy (takie jak licencje Creative Commons, aplikacje społecznościowe czy streamingowe) powodują, iż wielu użytkowników tych dóbr nie jest w stanie ocenić, czy eksploatacja danego dobra kultury odbywa się w oparciu o zezwolenia uprawnionych podmiotów.

W tej sytuacji dopuszczalność podnoszenia roszczeń o zapłatę sumy pieniężnej, stanowiącej dwukrotność stosownego wynagrodzenia, nawet w przypadku nieumyślnego naruszenia autorskich praw majątkowych, wydaje się być nieuprawnioną ingerencją w sferę wolności majątkowej użytkowników utworów chronionych Prawem autorskim. Podkreślenia wymaga w tym kontekście stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, który wyrokiem z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie SK 32/14 (OTK-A 2015 nr 6 poz. 84) orzekł o niezgodności z normami konstytucyjnymi przewidzianego w tejże ustawie roszczenia o zapłatę trzykrotności wynagrodzenia w przypadku zawinionego naruszenia autorskich praw majątkowych. Pogląd prawny zawarty w orzeczeniu Trybunału, w mojej ocenie, powinien w sposób szczególny zostać odniesiony właśnie do niezawinionego naruszenia praw autorskich, które w chwili obecnej może być - na równi z naruszeniem zawinionym - podstawą do ponoszenia zryczałtowanego roszczenia o naprawienie wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia.

Niestety, pomimo wagi zasygnalizowanego problemu, istotnego z punktu widzenia zgodności norm Prawa autorskiego ze standardami konstytucyjnymi, na powyższe wystąpienie nie otrzymałem żadnej odpowiedzi, chociaż zwracałem się o to ponownie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pismem z dnia 27 listopada 2017r. W tej sytuacji, zmuszony jestem prosić Pana Premiera o spowodowanie udzielenia Rzecznikowi Praw Obywatelskich odpowiedzi, zawierającej wyjaśnienia w sprawie poruszonej w omówionym wyżej wystąpieniu.

Załącznik 1